

**ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ,
ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА І ПРАВА
SWEDISH UNIVERSITY OF AGRICULTURAL SCIENCES
КОМРАТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
OPOLE UNIVERSITY
AZERBAIJAN STATE AGRICULTURAL UNIVERSITY**

**VIII Міжнародна науково-практична конференція
(заочна форма)
«ФОРМУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В РАМКАХ ІНТЕГРАЦІЇ ДО
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ»**

м. Полтава, 17 грудня 2025 року

УДК 330.15:334.723

ББК 65.291.5

Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) «Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору» – Полтава, 2025. – 288 с.

У матеріалах конференції розглядаються аспекти методології і практики управління господарської діяльності підприємств в рамках інтеграції до європейського простору.

Збірник розрахований на науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів, фахівців практиків. Матеріали друкуються мовою оригіналів. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.

Голова оргкомітету:

Галич О.А.- ректор Полтавського державного аграрного Університету, професор

Члени організаційного комітету:

Шостя А. М.- проректор з науково-педагогічної, наукової роботи, доктор наук, професор

Горб О.О. - проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, кандидат наук, доцент

Дячков Д.В. директор Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій, доктор наук, професор

Світлична А.В. завідувач кафедри підприємництва і права, доцент, кандидат наук
Oksana Kravchenko, Guest Professor, Department of Molecular Sciences, Swedish University of Agricultural Sciences

Людмила Федотова, доктор наук, доцент; Комратський державний університет (Молдова)

Antonina Kalinichenko - DSc, Professor, University of Opole

Гусейнов М. Д., доктор наук, професор, Azerbaijan State Agricultural University

Устік Т. В., доктор наук, професор, професор кафедри маркетингу та логістики Сумського національного аграрного університету

Губені Ю. Е., доктор наук, професор, завідувач кафедри підприємництва та торгівлі Львівський національний університет природокористування

Махмудов Х.З. професор кафедри підприємництва і права, професор, доктор наук

Яснолоб І.О. доцент кафедри підприємництва і права, доцент, кандидат наук.
Начальник науково-дослідного сектору Полтавського державного аграрного університету

Волкова Н.В. доцент кафедри підприємництва і права, доцент, кандидат наук

Дем'яненко Н.В. доцент кафедри підприємництва і права, доцент, кандидат наук

Михайлова О.С. доцент кафедри підприємництва і права, доцент, кандидат наук

Вступне слово

Проведення VIII Міжнародної науково-практичної конференції здійснювалося в рамках науково-дослідних теми: «Розробка інноваційних стратегій розвитку підприємницької діяльності в умовах глобальних викликів і технологічних змін». (номер державної реєстрації 0125U003227 від 04.09.2025 р.) що дозволяє на основі обміну актуальною інформацією ефективно підійти до пошуку шляхів вирішення проблем інтеграції до європейського простору.

Матеріали науково-практичної конференції присвячені комплексному дослідженню сучасних тенденцій розвитку підприємницьких структур у контексті трансформації економічної та правової системи України. У центрі уваги - інноваційний розвиток підприємництва як стратегічна основа забезпечення економічної, продовольчої та соціальної безпеки держави в умовах глобалізації, цифровізації та євроінтеграційних процесів.

У збірнику висвітлюються перспективи розвитку суб'єктів господарювання з урахуванням гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу, впровадження європейських стандартів управління, фінансової політики, бухгалтерського обліку та аудиту. Значну увагу приділено проблемам інформаційного та правового забезпечення підприємницької діяльності, удосконаленню механізмів державного регулювання, захисту прав та законних інтересів суб'єктів господарювання.

Окремий блок матеріалів присвячено економіці та управлінню підприємницьких структур, розвитку комерційної логістики, сучасної торгівлі та підприємництва, а також формуванню конкурентоспроможного бізнес-середовища. Розглядаються питання фінансової політики, інвестиційної привабливості, фінансової стабільності підприємств і використання європейського досвіду для реалізації стратегічних орієнтирів сталого розвитку.

Важливе місце у збірнику займають дослідження соціального та екологічного підприємництва як інструментів досягнення балансу між економічною ефективністю, соціальною відповідальністю та охороною довкілля. Аналізуються проблеми забезпечення якості, безпечності та екологічності товарів, впровадження міжнародних стандартів та сертифікаційних систем.

У межах конференції також розглядаються сучасні проблеми держави і права, питання правового регулювання господарської діяльності, а також роль сучасних освітніх технологій у підготовці підприємців, здатних ефективно діяти в умовах динамічних соціально-економічних змін. Матеріали поєднують теоретичні узагальнення та практичні напрацювання, що сприяють розвитку правової системи України та формуванню інноваційної моделі підприємництва.

Збірник орієнтований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти, аспірантів, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, а також практиків у сфері економіки, підприємництва і права.

ЗМІСТ

<i>Bondar-Pidhurska O., Savchenko D., Nenko A.</i> INNOVATION MANAGEMENT IN SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES AT THE CROSSROADS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT	13
<i>Kalinichenko A.</i> UNLOCKING THE TRUTH: CROSS-CHANNEL ATTRIBUTION AND THE REAL VALUE OF EVERY TOUCHPOINT	15
<i>Беркетов І.О.</i> ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ НА УПРАВЛІННЯ ПРОДАЖАМИ	18
<i>Біловодська О.А., Сурмачевська В.Р.</i> МАРКЕТИНГОВІ ІНСТРУМЕНТИ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ТА УТРИМАННЯ МОЛОДІ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ	20
<i>Бурик К.С.</i> АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ	24
<i>Буряк О.М.</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ АПК В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	28
<i>Вітренко С.О.</i> УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ПЕРСОНАЛУ	32
<i>Волкова Н.В.</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗАЙНЯТОСТІ В ТОРГІВЛІ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ	34
<i>Волкова Н.В., Гученко А.О.</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ВПЛИВОМ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	39
<i>Волкова Н.В., Комбарова Ю.В.</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ ПІДПРИЄМСТВ ПІД ВПЛИВОМ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	41

Гавриленко А. С., Липій Є. А. ВПЛИВ КІБЕРЗАГРОЗ НА ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ	44
Гонтарь Є.Г. ОКРЕМІ ПИТАННЯ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКІ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ	46
Горбась В.А., Ведмедера О.А., Бугаєнко В.О. ПРАКТИКООРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УПРАВЛІНСЬКИХ КАДРІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ	49
Грубіч Н. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖНАРОДНИХ І НАЦІОНАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ У КОНТЕКСТІ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ	52
Дем'яненко Н. В., Павленко Я. В. БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ЯК ОСНОВА ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ	55
Дробот І. М., Махмудов Х. З. ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В АГРАРНІЙ СФЕРІ, ЗМІСТ ТА ЗНАЧЕННЯ	58
Дячков Д.В. СУТНІСТЬ ТА ПАРАДИГМА ДІДЖИТАЛ-МЕНЕДЖМЕНТУ	62
Ємець В. В. ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ТА БЛОКЧЕЙН ЯК ІНСТРУМЕНТИ ЗНИЖЕННЯ ТРАНСАКЦІЙНИХ ТА ВІЙСЬКОВИХ РИЗИКІВ НА ПРИКОРДОННИХ ТЕРИТОРІЯХ	64
Жук Р.І. МАРКЕТИНГОВЕ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	68
Жуков А.Є., Зось-Кіор М.В. МЕНЕДЖМЕНТ КОМАНДНОГО РОЗВИТКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	71
Заболоцька В. Б. СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ ПІДПРИЄМЦІВ	74
Зось-Кіор М. В., Саєнко В. О., Черних Б. О. ФОРМУВАННЯ	

КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЧЕРЕЗ РОЗВИТОК САМОМЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ	77
<i>Кальян О. С.</i> ОКРЕМІ ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО ВЕКТОРУ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА	79
<i>Капустін О. О., Корнет Р. С., Пилипенко Д. О.</i> СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМ ТА ІНТЕГРАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ІННОВАЦІЙНО ОРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	82
<i>Кінятков В.С.</i> РОЛЬ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	84
<i>Ковальська Т.А.</i> АНТИМОНОПОЛЬНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ТА ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ	88
<i>Комар Д. С.</i> ЯКІСТЬ, БЕЗПЕЧНІСТЬ ТА ЕКОЛОГІЧНІСТЬ ТОВАРІВ	91
<i>Кондуфор Є. О., Липій Є. А.</i> СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ БОРТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ ТА ДЕРЖАВНОЮ ЗРАДОЮ: МЕЖА ПОВНОВАЖЕНЬ	95
<i>Коськін Г.В., Плеханова В.А.</i> ПРОГРАМА HELP РАДИ ЄВРОПИ: ОСВІТА З ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	98
<i>Кравченко Д.С.</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	101
<i>Кравченко Д.С., Липій Є.А.</i> ЗНАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА ДЛЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ГРОМАДЯН	104
<i>Крамаренко С. О.</i> РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	

ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	107
<i>Кріль Є. СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	110
<i>Купчєня Л.І., Шепель М.Ю. ІСТОРИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЇ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ</i>	111
<i>Куришко Р.В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЛЕВПОРЯДНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ</i>	115
<i>Кушніренко М.О. СТРАТЕГІЇ ЦІНОУТВОРЕННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПРОДАЖАМИ</i>	117
<i>Лазаренко Ю.О., Корнійчук В.С. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ПЕРСОНАЛІЗАЦІЮ ДОСВІДУ ПРАЦІВНИКІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ</i>	121
<i>Лищенко М.О. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ НА РИНКУ ЗЕРНА: МАРКЕТИНГОВИЙ АСПЕКТ</i>	124
<i>Лукашенко А.В. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА</i>	128
<i>Малєжжик В.В. УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВИМИ РИЗИКАМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗМІЦНЕННЯ РИНКОВИХ ПОЗИЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ АГРОБІЗНЕСУ</i>	131
<i>Малік Л.М. ІННОВАЦІЙНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РИНКУ</i>	135
<i>Мансуєва Д.Р. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ НАБУ</i>	138

<i>Матлак Т. О.</i> УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДХОДУ	140
<i>Медвідь В.Ю., Науменко О. О.</i> РОЗВИТОК МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ВІД ФІНАНСОВОЇ ДЕСТАБІЛІЗАЦІЇ ДО МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОГО ВІДНОВЛЕННЯ	143
<i>Мельник О.І.</i> ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У МАРКЕТИНГОВОМУ УПРАВЛІННІ ЛОЯЛЬНІСТЮ КЛІЄНТІВ У СФЕРІ МАЛОГО БІЗНЕСУ	146
<i>Мирна О.В., Бабич Д.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ВОРОНКИ ПРОДАЖІВ У СЕГМЕНТІ В2В: ДОВГИЙ ЦИКЛ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ	149
<i>Мирна О.В., Фіцай А. В.</i> ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНИХ CRM-СИСТЕМ	152
<i>Михайлова О.С.</i> ПІДПРИЄМНИЦЬКІ РИЗИКИ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ ПІД ЧАС ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ	155
<i>Мірошніченко Р.В.</i> ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА, ЙОГО СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ В РОЗВИТКУ В ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	158
<i>Муштай В. А.</i> МАРКЕТИНГОВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ В УДОСКОНАЛЕННІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	163
<i>Нечипоренко В.В.</i> КОМПЛЕКСНЕ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ, БЕЗПЕЧНІСТЮ Й ЕКОЛОГІЧНІСТЮ МОЛОЧНОЇ СИРОВИНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ВИРОБНИЦТВА	166
<i>Ніколаєнко Є. А.</i> РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ	169

Ніколайчук Л.Г. ТОВАРОЗНАВЧІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ФОРМОСТІЙКОСТІ ОДЯГОВИХ ТЕКСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ І ОДЯГУ	173
Ніконенко О. В., Тютюнник В. С., Білокіз Є. В. УПРАВЛІННЯ КАДРОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ЯК СКЛАДОВА СТИМУЛЮВАННЯ В МОДУСІ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ	176
Орехова А.І. ВПЛИВ СТИЛЮ ЛІДЕРСТВА НА ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ	178
Орехова А.І. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	182
Орехова А.І. УПРАВЛІНСЬКІ МЕХАНІЗМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МОДУЛІВ З ПІДПРИЄМНИЦТВА В ПРОГРАМИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ	186
Петренко О.І., Лищенко М.О. ІНТЕГРАЦІЯ ПРИНЦИПІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У МАРКЕТИНГОВУ СТРАТЕГІЮ ПІДПРИЄМСТВА	189
Петренко Т.С. РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В СТАНОВЛЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	193
Писаренко С.В. НОРМАТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОРЯДКУ СЕРТИФІКАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ	197
Резнік Я.І., МАРКЕТИНГ 5.0 ТА ПРОГНОСТИЧНА АНАЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТИ ОБҐРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ МАРКЕТИНГОВИХ РІШЕНЬ	200
Ропотило І.С. ЯКІСТЬ, БЕЗПЕЧНІСТЬ ТА ЕКОЛОГІЧНІСТЬ ТОВАРІВ	203

<i>Світлична А.В., Гуренко А. В.</i> ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ	205
<i>Світлична А.В.</i> ДЕФІЦИТ КАДРІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ	208
<i>Сень О.В.</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ МАЛИХ СІЛЬГОСПВИРОБНИКІВ В ПРОЦЕСІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	210
<i>Сень О.В., Підлісна В.М.</i> СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ОПТИМІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА	214
<i>Сиваш Д.С.</i> МАРКЕТИНГОВІ ЗАХОДИ ЩОДО ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА	217
<i>Славкова О.П.</i> ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ДЕСТАБІЛІЗАЦІЙНИМ ПРОЦЕСАМ	220
<i>Собчишин В. М., Мотрич Д. Ю.</i> РОЛЬ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В КОНТЕКСТІ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	222
<i>Сороколін О.М.</i> СТОРІТЕЛІНГ ЯК МАРКЕТИНГОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ЗВ'ЯЗКУ З БРЕНДОМ ТУРИСТИЧНОЇ ЛОКАЦІЇ.	224
<i>Сорокопенець К.О.</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	227
<i>Співак К.О.</i> ОМНІКАНАЛЬНІ МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ ЯК ЧИННИК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ	230
<i>Сухоставець А.І.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ("AGRITECH") ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ТА СТІЙКОСТІ АГРОВИРОБНИЦТВА	233

<i>Терно Р.В.</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ	235
<i>Терно Р.В.</i> ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	238
<i>Ус Ю.А.</i> КОМПЛЕКСНЕ СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ РИНКОВИХ ВИКЛИКІВ	242
<i>Устік Т.В.</i> МАРКЕТИНГ СТІЙКОСТІ: РОЗРОБКА СТРАТЕГІЙ ВИЖИВАННЯ ТА РОЗВИТКУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА ВІЙСЬКОВИХ РИЗИКІВ	245
<i>Фесенко О. М., Козуб Р. О., Головач С. І.</i> УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА ЧЕРЕЗ ЗАСТОСУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ	249
<i>Флока Л.В., Гнітій Н.В., Рачинська З.П.</i> РОСЛИННИЙ СИР ІЗ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ФЕРМЕНТАМИ: ІННОВАЦІЇ У ТЕХНОЛОГІЇ	251
<i>Хоменко М.Б.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	255
<i>Чепур А.В.</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕФОРМ	258
<i>Шабельник С. С.</i> ЛОГІСТИЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ У КРИЗОВИХ ТА ВОЄННИХ УМОВАХ	260
<i>Швидун В. В.</i> ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ТА ЇХ ГОЛОВНІ ФАКТОРИ	263
<i>Шевко О. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	267
<i>Шевчук Д. О.</i> СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО	271

Шулежко А.В. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ: МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД НА МАКРОРІВНІ	273
Щераков Є. С. МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ	277
Юдічева О. П. СІР БРІ: КЛАСИФІКАЦІЯ, ЧИННИКИ, ЩО ФОРМУЮТЬ ЯКІСТЬ	280
Яценко О.О. НАФТОГАЗОВИЙ КОМПЛЕКС ЯК ОБ'ЄКТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	284

- пошук нових ринків і клієнтів, в тому числі за кордоном (тут гарним прикладом може слугувати досвід компанії «Нова Пошта», яка масштабувала бізнес через релокацію та вихід на європейські ринки);
- залучення грантових коштів;
- підтримка працівників для уникнення плинності та подолання дефіциту кадрів;
- моніторинг діяльності конкурентів для забезпечення швидкої реакції на зміни, ідентифікації загроз та перспектив розвитку.

Таким чином, в умовах воєнного стану для підвищення стійкості підприємства мають вдаватися до адаптивного стратегічного управління, що дозволить їм краще справлятися з викликами турбулентного зовнішнього середовища.

Список використаних джерел

1. Оводов Д.А., Бондаренко В.М. Стратегія розвитку підприємства в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2024. Вип. 1(61). С. 194-200.
2. Пригара О., Ярош-Дмитренко Л. Стратегії адаптації бізнесу у турбулентному ринковому середовищі під час війни в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2023. Вип. 2(223). С. 108-114.
3. Петрашенко В. Як вести бізнес в Україні в умовах війни: що потрібно знати. *BDO Україна*. 27.06.2025. URL : <https://www.bdo.ua/uk-ua/insights-2/information-materials/2025/how-to-do-a-business-in-ukraine-amid-war-what-you-need-to-know>

Купчення Л.І.,

к.ю.н., доцент кафедри підприємства і права,
Полтавський державний аграрний університет

Шепель М.Ю.,

здобувач вищої освіти спеціальності 081 «Право»,
Полтавський державний аграрний університет

ІСТОРИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЇ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ

Формування та еволюція податкової системи України є органічним відображенням багатовікового процесу становлення її державності,

економічних трансформацій та правової культури, виступаючи критично важливим об'єктом історико-правового дослідження. Податкові інститути завжди виконували не лише фіскальну функцію наповнення публічної скарбниці, але й служили потужним інструментом правового регулювання господарської діяльності та індикатором правового зв'язку між владою і суспільством. Аналіз її історичної динаміки дозволяє виявити закономірності, особливості та причини сучасних фіскальних дисбалансів, а також окреслити стратегічні напрямки для її подальшої імплементації до права міжнародних спільнот.

Перші фіскальні відносини на теренах сучасної України, що мали примусовий, а отже, квазіправовий характер, сягають доби Київської Русі (IX–XIV ст.). Правовою основою тодішніх зборів виступав здебільшого не кодифікований закон, а князівська воля та звичай. Домінуючою формою збору була данина – прямий податок, що спочатку стягувався в процесі полюддя нерегулярно і переважно в натуральній формі. Ключовим моментом у правовій систематизації оподаткування стала реформа княгині Ольги, яка шляхом запровадження «уроків» (фіксований розмір) та «погостів» (стаціонарні місця збору) трансформувала хаотичний збір у більш регламентований і передбачуваний процес, заклавши перші інституційні основи фіскального адміністрування. З розвитком феодальних відносин з'явилися диференційовані збори, такі як поплужне (земельне) та подимне (з двору), а також розширилася система мит і судових платежів, однак правова нечіткість, відсутність законодавчого закріплення принципів стягнення та надмірна залежність від удільної влади залишалися характерними рисами цього періоду [1].

Наступний, тривалий етап іноземного панування (XIV–XX ст.) зумовив інтеграцію українських фіскальних інститутів у правові системи держав-суверенів – Великого князівства Литовського, Речі Посполитої, а згодом Російської та Австро-Угорської імперій. Вплив іноземного публічного права був визначальним і часто супроводжувався фіскальною дискримінацією. Так, у складі Речі Посполитої діяли подимщина та ланове, де правова нерівність закріплювалася шляхом звільнення шляхти від основного тягара оподаткування за умови несення військової служби, тоді як фіскальний тиск нерівномірно розподілявся на міщан та селян. Унікальний досвід становлення власної фіскальної політики продемонструвала Козацько-Гетьманська держава (середина XVII – XVIII ст.), де система оподаткування, регламентована універсалами гетьманів, поєднувала традиційні збори (дими, орендні платежі) з європейськими військово-фінансовими підходами. Ця

система відрізнялася значно меншим, особливо для козацтва, податковим тиском і більшою автономією. Проте, з ліквідацією автономії Гетьманщини та включенням українських земель до Російської імперії, відбулася повна уніфікація фіскальної системи, що виразилася у запровадженні жорсткого подушного податку та єдиної системи акцизів, остаточно підпорядкувавши українські фінансові механізми імперському центру [2].

Період радянської влади (1920–1991 рр.) ознаменувався формуванням централізованої, планової фіскальної системи, правові засади якої були прямо протилежними принципам ринкової економіки. Класичні податки з їх регулюючою функцією були частково замінені прямими платежами із прибутку державних підприємств, колгоспів та зборами з населення (прибутковий податок з громадян, пізніше відомий податок на малосімейних). Правове регулювання здійснювалося на основі загальносоюзних законодавчих актів, декретів та відомчих інструкцій, що фактично нівелювало фінансову автономію УРСР і підпорядковувало фіскальну політику ідеологічним та директивним плановим показникам, а не економічній доцільності. У цій системі переважала винятково фіскальна функція, а елементи податкового права були підпорядковані адміністративно-командним методам управління [3].

Ключовий етап – становлення сучасної податкової системи незалежної України – розпочався у 1991 році і ґрунтується на принципах правової суверенності та ринкової економіки. Його правовою віхою стало конституційне закріплення принципу законності оподаткування в Конституції України 1996 року (ст. 92) [4], згідно з яким система оподаткування, податки та збори встановлюються виключно законами України. Початковий період (1990-ті рр.) характеризувався множинністю податків, їх нестабільністю та фрагментарністю правового регулювання, яке формувалося численними Декретами Кабінету Міністрів (зокрема, щодо ПДВ, податку на прибуток). Кульмінацією інституціоналізації та кодифікації податкового права стало прийняття Податкового кодексу України (ПКУ) у 2010 році [5]. ПКУ став єдиним, систематизованим нормативно-правовим актом, який визначив вичерпний перелік податків, їх елементи, порядок адміністрування та відповідальність, закріпивши ключові принципи податкового права: стабільність, рівність, презумпція правомірності рішень платника.

Сучасний період еволюції податкової системи України після 2014 року, і особливо після повномасштабного вторгнення 2022 року, характеризується впливом двох ключових чинників: необхідністю забезпечення фінансової

стійкості в умовах військової економіки та вимогами євроінтеграції. Правове регулювання набуло значної гнучкості та адаптивності: для підтримки економічної активності та збереження платників були оперативно запроваджені безпрецедентні податкові стимули та преференції, включаючи знижені ставки, можливість переходу на спрощену систему оподаткування та тимчасові податкові канікули для певних категорій суб'єктів господарювання. Однак, згодом, із метою стабілізації бюджету та виконання зобов'язань перед міжнародними партнерами, спостерігається рух до поступового відновлення довоєнних податкових режимів та посилення фіскального контролю. Серед ключових правових та економічних викликів сучасності варто виділити необхідність гармонізації ПКУ з *acquis communautaire* ЄС, особливо у сфері ПДВ та акцизних зборів, що є критичним елементом інтеграції до єдиного ринку. Крім того, на порядку денному залишається реформування податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) та імплементація податкових правил у рамках міжнародних ініціатив BEPS (Base Erosion and Profit Shifting) для боротьби з ухиленням від оподаткування. Особливо гострою є проблема адміністрування податків на тимчасово окупованих територіях та необхідність створення ефективних правових механізмів для післявоєнного відновлення, що вимагатиме перегляду фіскальної політики у бік інвестиційного стимулювання та прозорості [6].

Таким чином, історико-правова еволюція податкової системи України демонструє динамічний перехід від архаїчних, неправових зборів до сучасної, податкової системи, закріпленої у Податковому кодексі України. Незважаючи на значні виклики військового часу, що вимагають постійної адаптації правових норм, фіскальна система зберігає свою суверенність, орієнтуючись на принципи законності, справедливості та європейської гармонізації як ключовий інструмент забезпечення економічної стійкості та подальшого розвитку держави.

Список використаних джерел

1. Котляр М. Ф. Нариси воєнної історії України. Давньоруська доба. Київ : Світовид, 1995. 240 с.
2. Ярема В. В. Фінансово-правові основи функціонування Гетьманської держави (XVII–XVIII ст.). Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 320 с.
3. Бабін І. І. Податкове право України : навч. посіб.. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. 544 с.